

බෙදාහැරිය හැකි ලාභ මත බද්ද (Tax on Distributable Profits/Deemed Dividend Tax)

ගෙවීමට ඇති බැඳියාව (61 (1)(b)(ii) වගන්තිය)

සමාගමක් යම් තක්සේරු වර්ෂයකට පෙර වර්ෂයේ බෙදාහැරිය හැකි ලාභයෙන් අවම වශයෙන් 10%ක්, එම පෙර වර්ෂය ආරම්භ වී මාස 18 ක කාලයක් ඇතුළත ලාභාංශ වශයෙන් බෙදා හැර නොමැති නම්, එම පෙර වර්ෂයේ බෙදාහැරිය හැකි ලාභයෙන් 33 1/3% න්, එම පෙර වර්ෂයේ බෙදාහැරිය හැකි ලාභයෙන් බෙදා හරින ලද මුළු දළ ලාභාංශවල ප්‍රමාණය ඉක්මවන අතිරික්තයෙන් 15%ක බද්දක් ගෙවිය යුතු වේ.

කේසේ වුවත්, යම් සමාගමක් වෙනත් යම් ලිඛිත නීතියක් මගින් පනවන ලද යම් නියමයකට අනුකූලවීම පිණිස, බෙදාහැරිය හැකි ලාභය සම්පූර්ණ වශයෙන් හෝ එයින් කොටසක්, බෙදාහැරීමෙන් හෝ වෙන් කර තැබීමෙන් වැළකී ඇති බවට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සෑහීමකට පත්වන අවස්ථාවක දී, එම තක්සේරු වර්ෂය සඳහා බෙදාහැරිය හැකි ලාභයෙන් 10%ක් බෙදා හැර තිබේද යන්න නිශ්චය කිරීමේ කාර්යය සඳහා එසේ බෙදාහැරීමෙන් හෝ වෙන් කර තැබීමෙන් වැළකී සිටියාවූ බෙදාහැරිය හැකි ලාභයෙන් සම්පූර්ණය හෝ ඉන් කොටසක්, බෙදා හැර ඇති ලෙස සලකනු ලැබිය යුතුය.

බෙදාහැරිය හැකි ලාභය ගණනය කිරීම

“බෙදාහැරිය හැකි ලාභය” යන්නෙන් යම් තක්සේරු වර්ෂයකට අදාළව සහ සමාගමකට අදාළව එම සමාගමේ එම තක්සේරු වර්ෂයේ පොත් ලාභයෙන්,

- a) එම තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ගෙවිය යුතු ආදායම් බද්ද
- b) එම තක්සේරු වර්ෂය තුළ යම් ඉඩමක් හෝ යම් ප්‍රාග්ධන වත්කමක් අත්පත්කර ගැනීම සඳහා දරන ලද පිරිවැය
- c) යම් ප්‍රාග්ධන වත්කමක් ප්‍රත්‍යාගණනයක් මත ගණනය කළ සහ පොත් ලාභයෙහි ඇතුළත් ඕනෑම නාමමාත්‍ර ලාභ යන ඒවායේ එකතුව අඩුකර,

- a) එම පොත් ලාභය ගණනය කිරීමේදී අඩු කර ඇති එම තක්සේරු වර්ෂය තුළ අත්පත්කර ගත් ප්‍රාග්ධන වත්කම්වල ක්ෂය සඳහා දීමනාව
- b) යම් ප්‍රාග්ධන වත්කමක් ප්‍රත්‍යාගණනයක් මත ගණනය කළ සහ පොත් ලාභයෙහි ඇතුළත් නාමමාත්‍ර අලාභ

යන ඒවා එකතු කිරීමෙන් පසු ලාභය අදහස් වේ.

බෙදාහැරිය හැකි ලාභය පහත සඳහන් ආකාරයට ගණනය කරනු ලැබේ.

පෙර තක්සේරු වර්ෂයේ ගිණුම් අනුව බද්දට පෙර ලාභය (උදා.2015/16)		xxxxxx
අඩු කළා:		
පෙර තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ගෙවිය යුතු ආදායම් බද්ද (61(1)(අ) වගන්තිය අනුව ගණනය කළ)	xxxxx	
ගිණුම් ගත ලාභයේ අඩංගු වන ප්‍රාග්ධන වත්කම් මත ප්‍රත්‍යාගණන ලාභ	xxxxx	
පෙර තක්සේරු වර්ෂය තුළ අත්පත් කර ගත් ප්‍රාග්ධන වත්කම්වල පිරිවැය	xxxxx	(xxxxx)
		xxxxx
එකතු කළා:		
ගිණුම් ගත ලාභයෙන් අඩු කර ඇති ප්‍රාග්ධන වත්කම් මත ප්‍රත්‍යාගණන අලාභ	xxxxx	
පෙර තක්සේරු වර්ෂය තුළ මිලට ගත් ප්‍රාග්ධන වත්කම් මත ක්ෂය	xxxxx	xxxxx
2015/2016 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා බෙදා හැරිය හැකි ලාභය		xxxxx

උදාහරණ 01

සීමාසහිත ඒබ්සී (පෞද්ගලික) සමාගමෙන් 2015/2016 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා පහත සඳහන් තොරතුරු උපුටා ගෙන ඇත.

බද්දට පෙර ලාභය රු.45,765,000
 2015/16 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ගෙවිය යුතු ආදායම් බද්ද රු. 4,670,000

වර්ෂය තුළදී සමාගම, රු.12,000,000ක් වටිනා ප්‍රාග්ධන වත්කම් අත්පත් කරගෙන ඇති අතර එම වත්කම් මත ක්ෂය රු. 1,250,000කි.

2015/2016 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා බෙදා හැරිය හැකි ලාභය ගණනය කරන්න.

යෝජිත පිළිතුර

2015/16 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා බද්දට පෙර ලාභය		45,765,000
අඩු කළා:		
2015/16 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ගෙවිය යුතු ආදායම් බද්ද	4,670,000	
ප්‍රාග්ධන වත්කම් ප්‍රත්‍යාගණනය මත ලාභ	-	
තක්සේරු වර්ෂයේ දී අත්පත් කරගත් ප්‍රාග්ධන වත්කම්වල පිරිවැය	12,000,000	(16,670,000)
		29,095,000
එකතු කළා:		
තක්සේරු වර්ෂයේ දී අත්පත් කරගත් ප්‍රාග්ධන වත්කම් මත ක්ෂය	1,250,000	
ප්‍රාග්ධන වත්කම් ප්‍රත්‍යාගණනය මත අලාභ	-	1,250,000
2015/2016 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා බෙදා හැරිය හැකි ලාභය		30,345,000

බෙදාහැරිය හැකි ලාභ මත බද්දට යටත් නොවීමට අවම වශයෙන් බෙදා හැරිය යුතු ලාභාංශය

අවම වශයෙන් බෙදාහැරිය හැකි ලාභයෙන් 10% ක් තක්සේරු වර්ෂය ආරම්භයේ සිට මාස 18 ක කාලයක් තුළ ලාභාංශ වශයෙන් බෙදා හැරිය යුතුය.

ඒ අනුව යම් තක්සේරු වර්ෂයක අප්‍රේල් 01 වැනි දින සිට ඊළඟ තක්සේරු වර්ෂයේ සැප්තැම්බර් 30 දින දක්වා බෙදා හරින ලද ලාභාංශ සැලකිල්ලට ගත හැකිය.

(උදා :2015/2016 තක්සේරු වර්ෂයේ බෙදා හැරිය හැකි ලාභය 2015 අප්‍රේල් 01 වැනි දින සිට 2016 සැප්තැම්බර් 30 දින දක්වා බෙදා හැරිය හැකිය.)

බෙදාහැරිය හැකි ලාභ මත බද්ද ගණනය කිරීම

බෙදාහැරිය හැකි ලාභ මත බද්ද } = { (බෙදාහැරිය හැකි ලාභය X 33 1/3%) - බෙදා හරින ලද ලාභාංශ } X 15%

2015/16 තක්සේරු වර්ෂයේ බෙදාහැරිය හැකි ලාභයෙන් 33 1/3%		xxxxx
අඩු කළා:		
2015/16 තක්සේරු වර්ෂය ආරම්භයේ සිට මාස 18 ක කාලයක් තුළ බෙදා හරින ලද ලාභාංශ (එනම් 2015.04.01 සිට 2016.09.30 දක්වා)	}	(xxx)
බද්දට යටත් ලාභය		xxxxx
2016/17 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා බෙදාහැරිය හැකි ලාභය මත බද්ද 15% බැගින්		xxx

උදාහරණ 02

ඉහත උදාහරණ 01 අනුව,
2016/2017 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා බෙදාහැරිය හැකි ලාභ මත බද්දට යටත් නොවීමට අවම වශයෙන් බෙදා හැරිය යුතු ලාභාංශ ප්‍රමාණය ගණනය කරන්න.

යෝජිත පිළිතුර

2015/16 තක්සේරු වර්ෂයේ බෙදාහැරිය හැකි ලාභය	30,345,000
2016/2017 තක්සේරු වර්ෂයේ දී බෙදාහැරිය හැකි ලාභ මත බද්දට යටත් නොවීමට අවම වශයෙන් බෙදා හැරිය යුතු ලාභාංශ ප්‍රමාණය	30,345,000 × 10% 3,034,500

උදාහරණ 03

ඉහත උදාහරණ 01 අනුව, සීමාසහිත ඒබීසී (පෞද්ගලික) සමාගම 2015/2016 තක්සේරු වර්ෂයේ ලාභවලින් කිසිදු ලාභාංශයක් බෙදාහැර නොමැති බව උපකල්පනය කරන්න.

2016/2017 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා බෙදාහැරිය හැකි ලාභ මත බද්ද ගණනය කරන්න.

යෝජිත පිළිතුර

2015/16 තක්සේරු වර්ෂයේ බෙදාහැරිය හැකි ලාභය	30,345,000
	0
2015/16 තක්සේරු වර්ෂයේ බෙදාහැරිය හැකි ලාභයෙන් 33 1/3% (30,345,000 × 33 1/3%) අඩු කළා:	10,115,000
2015/16 තක්සේරු වර්ෂය ආරම්භයේ සිට මාස 18 ක කාලයක් තුළ බෙදා හරින ලද ලාභාංශ	-
බද්දට යටත් ලාභය	10,115,000
2016/17 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා බෙදාහැරිය හැකි ලාභය මත බද්ද 15% බැගින් (1,517,250×15%)	1,517,250

බෙදාහැරිය හැකි ලාභය මත බද්ද ගෙවීමට නියමිත දිනය

එම බද්ද ගෙවිය යුතු වන තක්සේරු වර්ෂයේ ඔක්තෝබර් මස 30 වන දින හෝ ඊට පෙර

උදා : 2016/17 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා බෙදාහැරිය හැකි ලාභය මත බද්ද 2016 ඔක්තෝබර් මස 30 වන දින හෝ ඊට පෙර ගෙවිය යුතුය.

උදාහරණ 04

2015/2016 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා වාසික සමාගමකට අදාළ පහත සඳහන් තොරතුරු සපයා ඇත.

	රු .
බදු වලට පෙර ගිණුම්කරණ ලාභය	9,300,000
බදු අයකළ හැකි ආදායම මත බද්ද	1,116,000
ලාභයට අය කළ ක්ෂය වීම්	1,245,000
වර්ෂය තුළ අත්පත් කර ගත් ප්‍රාග්ධන වත්කම්වල පිරිවැය	3,000,000
වර්ෂය තුළ අත්පත් කර ගත් ප්‍රාග්ධන වත්කම් මත ක්ෂය වීම්	360,000
2015 නොවැම්බර් 15 දින බෙදා හරින ලද අතුරු ලාභාංශ	300,000

බෙදාහැරිය හැකි ලාභ මත බද්දට යටත් නොවීමට අවම වශයෙන් බෙදා හැරිය යුතු ලාභාංශ ප්‍රමාණය සහ ගෙවිය යුතු බෙදාහැරිය හැකි ලාභ මත බද්ද ගණනය කරන්න.

යෝජිත පිළිතුර

බදුවලට පෙර ගිණුම්කරණ ලාභය		9,300,000
අඩුකළ :		
බදු අයකළහැකි ආදායම මත බද්ද	1,116,000	
වර්ෂය තුළ අත්පත් කර ගත් ප්‍රාග්ධන වත්කම්වල පිරිවැය	3,000,000	(4,116,000)
		5,184,000
එකතු කළ:		
වර්ෂය තුළ අත්පත් කර ගත් ප්‍රාග්ධන වත්කම් මත ක්ෂය වීම්		360,000
2015/2016 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා බෙදාහැරිය හැකි ලාභය		5,544,000

අවම බෙදාහැරීම (බෙදාහැරිය හැකි ලාභයෙන් 10%) **554,400**

බෙදා හැරිය හැකි ලාභය මත බද්දට යටත් නොවීමට අවම වශයෙන් බෙදා හැරිය යුතු මුදල රු. 554,400 (5,544,000 × 10%)ක් වුවත්, නියමිත දිනට පෙර බෙදා හරින ලද ලාභාංශ ප්‍රමාණය රු. 300,000 කි. එනිසා සමාගම පහත සඳහන් ආකාරයට බෙදාහැරිය හැකි ලාභ මත බද්දට යටත්වේ.

බෙදාහැරිය හැකි ලාභයෙන් 33 1/3% (5,544,000 × 33 1/3%)	1,848,000
අඩු කළ: 2016 සැප්. 30 ට පෙර බෙදා හරින ලද ලාභාංශ	(300,000)
බද්දට යටත් ලාභය	1,548,000
බෙදාහැරිය හැකි ලාභය මත බද්ද 15% බැගින්	232,200

උදාහරණ 05

පහත සඳහන් තොරතුරු රන්මිත් පී.එල්.සී. වෙතින් උපුටා ගෙන ඇත.

- 2016 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ගිණුම් අනුව බදු පෙර ලාභය රු.14,250,000 කි.
- 2015/16 තක්සේරු වර්ෂයේ බදු සඳහා ගලපන ලද ලාභය සහ බදු වගකීම පිළිවෙලින් රු. 17,088,750 ක් සහ රු. 4,750,000ක් වේ.
- 2015/16 තක්සේරු වර්ෂය තුළදී අත්පත් කරගත් දේපල, පිරියත හා උපකරණ පිළිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ.

වත්කම	පිරිවැය	වර්ෂය සඳහා ක්ෂය
ඉඩම	1,500,000	0
මෝටර් රථය	2,200,000	286,000
කාර්යාල උපකරණ	342,000	32,200
ගෘහ භාණ්ඩ	84,000	12,600
	4,126,000	330,800

- 2015/16 තක්සේරු වර්ෂය තුළදී සමාගම පහත සඳහන් ලාභාංශ බෙදාහැරීම් සිදු කර ඇත.
 - 2016 ජනවාරි 30 වන දින අනුරු ලාභාංශ, රු. 250,000
 - 2016 නොවැම්බර් 15 වන දින අවසන් ලාභාංශ, රු. 500,000

ඉහත තොරතුරු ඇසුරෙන් ,

- 2015/16 තක්සේරු වර්ෂයේ බෙදාහැරිය හැකි ලාභය,
- බෙදා හැරිය හැකි ලාභය මත බද්දට යටත් නොවීමට අවම වශයෙන් බෙදා හැරිය යුතු ලාභාංශ ප්‍රමාණය
- 2016/17 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා බෙදාහැරිය හැකි ලාභය මත බද්ද ගණනය කරන්න.

යෝජිත පිළිතුර

ගිණුම් අනුව බදු පෙර ලාභය		14,250,000
අඩුකළා :		
බදු අයකළහැකි ආදායම මත බද්ද	4,750,000	
වර්ෂය තුළ අත්පත් කර ගත් ප්‍රාග්ධන වත්කම්වල පිරිවැය (සටහන)	4,126,000	(8,876,000)
		5,374,000
එකතු කළා :		
වර්ෂය තුළ අත්පත් කර ගත් ප්‍රාග්ධන වත්කම් මත ක්ෂය වීම්		330,800
2015/2016 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා බෙදාහැරිය හැකි ලාභය		5,704,800

අවම බෙදාහැරීම (බෙදාහැරිය හැකි ලාභයෙන් 10%) 570,480

සටහන : සීමාකිරීමකින් තොරව ප්‍රාග්ධන වත්කම්වල පිරිවැය අඩු කළ හැක.

බෙදා හැරිය හැකි ලාභය මත බද්දට යටත් නොවීමට අවම වශයෙන් බෙදා හැරිය යුතු මුදල රු. 570,480 (5,704,800 × 10%)ක් වුවත්, 2016 සැප්තැම්බර් 30 වන දිනට පෙර බෙදා හරින ලද ලාභාංශ ප්‍රමාණය රු. 250,000 කි. එනිසා සමාගම පහත සඳහන් ආකාරයට බෙදාහැරිය හැකි ලාභ මත බද්දට යටත්වේ.

බෙදාහැරිය හැකි ලාභයෙන් 33 1/3% (5,704,800 × 33 1/3%)	1,901,600
අඩු කළා: 2016 සැප්. 30 ට පෙර බෙදා හරින ලද ලාභාංශ	(250,000)
බද්දට යටත් ලාභය	1,651,600
බෙදාහැරිය හැකි ලාභය මත බද්ද 15% බැගින්	247,740

උදාහරණ 06

පහත සඳහන් තොරතුරු පැහැදිලි කිරීමට පි.එල්.සී. වෙතින් උපුටා ගෙන ඇත.

- 2016 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ගිණුම් අනුව බදු පෙර ලාභය රු.21,750,000 කි.
- 2015/16 තක්සේරු වර්ෂයේ බදු සඳහා ගලපන ලද ලාභය සහ බදු වගකීම පිළිවෙලින් රු. 37,600,000 ක් සහ රු. 6,325,000ක් වේ.
- 2015/16 තක්සේරු වර්ෂය තුළදී අත්පත් කරගත් ප්‍රාග්ධන වත්කම්වල පිරිවැය රු. 3,256,000ක් සහ එම වත්කම් මත ක්ෂය රු. 376,700ක් වේ.
- සමාගම, 2016 මැයි 30 වන දින රු.1,500,000ක ලාභාංශයක් බෙදා හරින ලදී. අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල යෝජනාව අනුව, එම ලාභාංශ පහත සඳහන් ලාභවලින් ඇතුළත්වේ.
 - 2014/15 තක්සේරු වර්ෂයේ උපයන ලද ලාභවලින් රු. 500,000
 - 2015/16 තක්සේරු වර්ෂයේ උපයන ලද ලාභවලින් රු. 800,000
 - 2016/17 තක්සේරු වර්ෂයේ උපයන ලද ලාභවලින් රු. 200,000

ඉහත තොරතුරු ඇසුරෙන් ,

- (a) 2015/16 තක්සේරු වර්ෂයේ බෙදාහැරිය හැකි ලාභය,
- (b) බෙදා හැරිය හැකි ලාභය මත බද්දට යටත් නොවීමට අවම වශයෙන් බෙදා හැරිය යුතු ලාභාංශ ප්‍රමාණය
- (c) 2016/17 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා බෙදාහැරිය හැකි ලාභය මත බද්ද ගණනය කරන්න.

යෝජිත පිළිතුර

ගිණුම් අනුව බදු පෙර ලාභය		21,750,000
අඩුකළා:		
බදු අයකළහැකි ආදායම මත බද්ද	6,325,000	
වර්ෂය තුළ අත්පත් කර ගත් ප්‍රාග්ධන වත්කම්වල පිරිවැය	3,256,000	(9,581,000)
		12,169,000
එකතු කළා:		
වර්ෂය තුළ අත්පත් කර ගත් ප්‍රාග්ධන වත්කම් මත ක්ෂය වීම්		376,700
2015/16 තක්සේරු වර්ෂයේ බෙදාහැරිය හැකි ලාභය		12,545,700

අවම බෙදාහැරීම (බෙදාහැරිය හැකි ලාභයෙන් 10%) 1,254,570

බෙදා හැරිය හැකි ලාභය මත බද්දට යටත් නොවීමට අවම වශයෙන් බෙදා හැරිය යුතු මුදල රු. 1,254,570 (12,545,700 × 10%) ක් වුවත්, 2015/16 තක්සේරු වර්ෂයේ ලාභවලින් 2016 සැප්තැම්බර් 30 වන දිනට පෙර බෙදා හරින ලද ලාභාංශ ප්‍රමාණය රු. 800,000 කි. එහිසා සමාගම පහත සඳහන් ආකාරයට බෙදාහැරිය හැකි ලාභ මත බද්දට යටත්වේ.

බෙදාහැරිය හැකි ලාභයෙන් 33 1/3% (12,545,700 × 33 1/3%)	4,181,900
අඩු කළා: 2016 සැප්. 30 ට පෙර බෙදා හරින ලද ලාභාංශ	(800,000)
බද්දට යටත් ලාභය	3,381,900
බෙදාහැරිය හැකි ලාභය මත බද්ද 15% බැගින්	507,285